

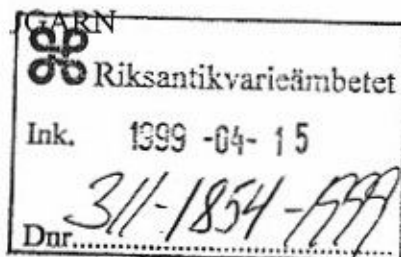
Länsstyrelsen
Gotlands län
Livsmiljöenheten/Kulturmiljö
Joakim Hansson

BESLUT
9.3.1999

Dnr 221-2311-98

H 002 (Jordbruks)
A 022 (Bondegård)

Kopia
se förteckning sidan 4

Byggnadsminnesförklaring (BM) av fastigheten Bjärges 1:39 i Lau, Gotland.

Länsstyrelsen i Gotlands län har tagit initiativ till byggnadsminnesförklaring (BM) av fastigheten Bjärges 1:39 i Lau.

BESLUT

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1§ första stycket av lagen om kulturminnen mm (1988:950) Bjärges 1:39 i Lau för byggnadsminne (BM).

BM-förklaringen omfattar manbyggnaden(1), flygeln(2), smedjan(3), ladugården med tröskhus(4), samt bodlängan(5).

Till byggnadsminnet hör tomten med stenmurar och bandtunar enligt bifogad karta.

BYGGNADSBESKRIVNING

Fastigheten Bjärges 1:39 i Lau består av en manbyggnad i sten med vit slätputs, ursprungligen uppförd som flistakshus på 1700-talets slut, men ombyggt till brant tegeltak vid 1800-talets mitt. Entrédörren är från 1700-talet med liggande panel och överljus. Fönstren är från olika tidsperioder från uppförandet till 1800-talets mitt. Snickerierna är målade grön-röda.

Byggnaden har parstugeform med stänkmålad farstu och bakomliggande fd kammare numera våtutrymme. I vardagsstugan/köket finns bla äldre järnspis. Salen, med rosa väggar ovan en röd-brun-svart marmorerad bröstning, har en grön-gulfärgad Bergkakelugn från c:a 1840. Övre våningens båda rum har en stänkmålad kakelugn från 1700-talets slut resp. en kraftigt blå-grön-gulfärgad barockkakelugn från 1700-talets första hälft. Huset restaurerades 1987-88 och bör bevaras i det skick den då erhöill.

Flygeln är byggd i sten med slätputs 1848 och innehåller brygghus med dubbla bakugnar, brygghusgryta och kölna på magasinsloftet, samt källare och snickarbod. På flygelns baksida står smedjan i sten under flistak med bevarad utrustning.

1999-05-12
An. Kopia till BM-reg ö Urförmynd

Ladugården i sten med utstickande bjälkar med ankarträn härstammar troligen från 1800-talets första hälft och har ett mycket brant spåntak, ursprungligen halm. Ladugården innehåller kohus och stall med vardera en hoimd och bevarade inredningar placerade vid resp gavel och lada i mitten. På baksidan finns ett tröskhus med spåntak från 1800-talets andra hälft.

Bodlängan består av 3 sammanbyggda byggnadskroppar från olika tidsåldrar, varav vedboden i trä och dasset-gris- och hönshuset har oregelbundet takfall. En dubbel vagnbod och lammshus med hoimd är gården yngsta byggnad, från c:a 1870.

I samtliga byggnader ingår virke från strandade fartyg och i uthusen finns återanvänt medeltida stenmaterial, bla flera fönsteromfattningar.

Mangården omgärdas av stenvmurar med trägrindar. Här finns en brunn med huggen stenskiva, möjligen medeltida och en omfattande perennaträdgård med flisgångar. Runt gården finns ytterligare stenvmurar, bandtunar och en standtun omgärdande bla köksträdgård och plantskola.

Bjärges 1:39 i Lau är en ensamgård liggande på Lausbackars sydsluttning omgiven av ett välhållt ålderdomligt kulturlandskap, där man i beteshagarna kan avläsa århundradenas markanvändning i fd åkrar, vägar och vastar. Bjärgesgården har bevarat alla byggnader från självhushållets dagar och såväl de enskilda byggnaderna som den totala miljön visar hur en sydgötländsk gård såg ut vid 1800-talets mitt med rötter ner i medeltid.

SKYDDSFÖRESKRIFTER

Länsstyrelsen meddelar enligt 3 kap 2§ KML följande skyddsföreskrifter:

1. Ovan angivna byggnader får inte rivas, byggas till eller till sin exteriör byggas om.
2. I byggnaderna får inte göras ingrepp i stomme och takstol, eller ändring av bärande konstruktioner, rumsindelning eller skorstensstockar.
3. I interiören får inte ändringar ske vad gäller fast inredning eller ytskikt.
4. Den omgivande gården får inte ytterligare bebyggas eller på annat sätt förändras. Ädelträdsbestånd och flerårigt växtmaterial får inte decimeras. Övriga tillbehör till gården, såsom pumpar, gångvägar, beläggning, murar med grindar och tunar mm, får inte flyttas, tas bort eller ändras.
5. Byggnadsminnet skall underhållas så det inte förfaller. Underhållsråd ges av länsstyrelsen.

Med exteriör menas tex yttertrappor, takutförning, takmaterial, skorstenar, fönster inkl beslag, dörrar inkl beslag och fasadmaterial.

Med fast inredning menas tex spisar, spiskupor, ässja, kakelugnar, kaminer, äldre golv- och takbräder, äldre innertrappor, äldre listverk, äldre fast bås-, låd- och bänkinredning, äldre snickerier, äldre paneler och äldre dörrar inkl beslag.

KOMMENTARER

Avsikten med skyddsföreskrifterna är att inga exteriöra eller interiöra förändringar skall ske, utan byggnaden skall behålla sin ursprunglighet för framtiden. Därför är även mindre förändringar av tex markbeläggningen; tunar och grindar, uppsättning av antenner, räcken, skärmtak, altaner, markiser, skyltar, lampor mm tillståndspliktiga och skall utföras i samråd med länsstyrelsen.

Före underhåll och restaurering skall kontakt tas med länsstyrelsen, Livsmiljöenheten/Kultur.

Även för BM prövas bygglovspliktiga åtgärder på sedvanligt sätt i kommunens byggnadsnämnd. Stadsarkitektkontoret bör kontaktas i osäkra fall.

Om det finns skäl, får länsstyrelsen lämna tillstånd till att ett byggnadsminne ändras i strid mot skyddsföreskrifterna enligt 3.kap. 14§ i KLM.

ÖVRIGT

Lydelsen i detta beslut har ändrats något jämfört med tidigare lydelse. Ändringarna är av redaktionell karaktär, sakinnehållet är fortfarande detsamma. Samtliga remissinstanser som svarat har förhållit sig positiva till byggnadsminnesförklaringen.

EV ÖVERKLAGANDE AV BESLUTET

Detta beslut kan överklagas hos länsrätten, se bilaga. Beslutet skall enligt 3 kap 21§ KLM tillämpas utan hinder av att ev talan förs mot beslutet.

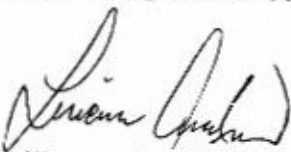
BESLUTANDE MM

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Lillemor Arvidsson.

Föredragande har varit länsantikvarie Lennart Edlund

Den förberedande handläggningen har utförts av Joakim Hansson

I den slutliga handläggningen har även deltagit 1:e länsassessor Lena Johansson

Lillemor Arvidsson
landshövding

Lennart Edlund
länsantikvarie

Kopia:

RAÄ

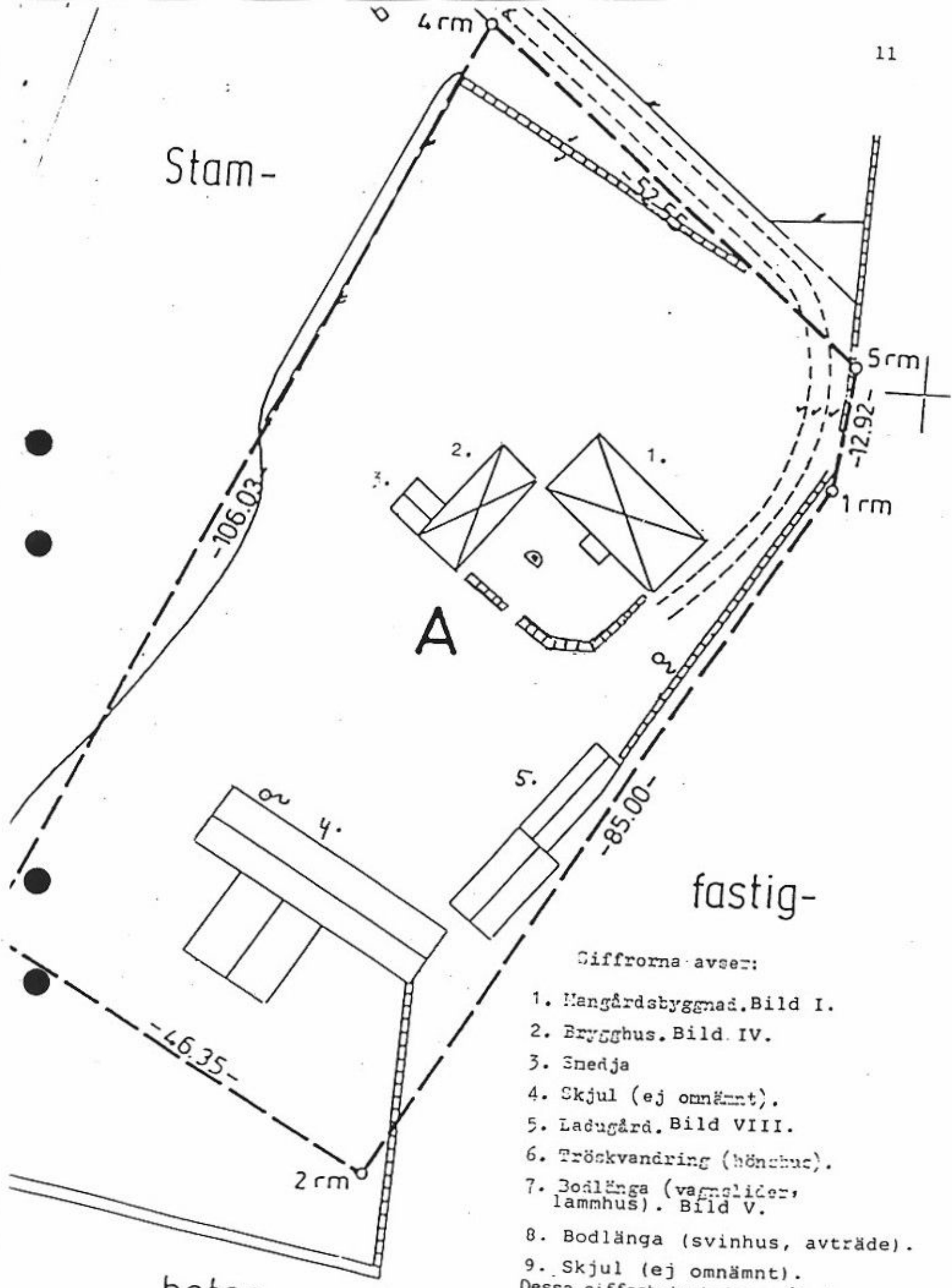
Byggnadsnämnden
Gotlands fornsal
Kultur- och fritidsnämnden

Kopia av lagakraftvunnet beslut

RAÄ

Lantmäterimyndigheten
Gotlands fornsal
Byggnadsnämnden
Länsantikvarien

Stam-

fastig-

Siffrorna avser:

- 1. Mangårdsbyggnad. Bild I.
 - 2. Brygghus. Bild IV.
 - 3. Snedja
 - 4. Skjul (ej omnämnt).
 - 5. Ladugård. Bild VIII.
 - 6. Tröckvandring (hönshus).
 - 7. Bodlänga (vagnslider, lammhus). Bild V.
 - 8. Bodlänga (svinhus, avträde).
 - 9. Skjul (ej omnämnt).
- Dessa sifferbeteckningar återkommer i kap. Gårdsbeskrivn. tillsammans med bokstavsbetaekn. vilka finnes i kap. Planritningar.

heten